

[Hjem](#) > [Landdistriktsmidler](#) > [2013](#) > [Scenarier](#) > [Spørgsmål og svar om kontrol af "Pleje-af græs- og naturarealer" efter fast græsningstryk](#)

Spørgsmål og svar om kontrol af "Pleje-af græs- og naturarealer" efter fast græsningstryk

Videncentret har stillet en række spørgsmål om kontrol efter fast græsningstryk. Se svarene her.

Siden 2012 har der i ordningen "Pleje af græs- og naturarealer" med forpligtelse til afgræsning været mulighed for at vælge kontrol efter et fast græsningstryk frem for kontrol efter "tæt lavt plantedække". Den nye kontrolform er på nogle arealer et godt alternativ, da mange naturarealer ikke i sin helhed kan fremstå afgræsset med tæt lavt plantedække pr. 31.8. Kontrol efter "tæt lavt plantedække" har de sidste år medført en del underkendelser af naturarealer, som ud fra en naturfaglig vurdering var plejet hensigtsmæssigt. Derfor er kontrollen med fast græsningstryk indført for at imødekomme et behov for en mere ekstensiv græsning og give tilsagnshaver større sikkerhed for, at tilsagnsbetingelserne overholdes.

Det rejser dog en række praktiske spørgsmål til den nye kontrolform. Derfor har Videncentret for Landbrug samlet en række spørgsmål til NaturErhvervstyrelsen, som der her er givet svar på.

Det er i spørgsmål/svar fra NaturErhvervstyrelsen præciseret, at der som udgangspunkt for kontrollen kun tælles antal af dyr ved en kontrol. Der ses ikke på plantedækket. Kun arealer over 100 m², der slet ikke er egnede til afgræsning skal fratrækkes. Det er f.eks. arealer med tæt skov uden plantedække i bunden, vanddækkede arealer uden plantedække og sump eller meget tæt buskads, hvor dyrene ikke kan færdes.

Kort om kontrollen efter fast græsningstryk

Ved indgåelse af et tilsagn til "Pleje af græs- og naturarealer" med forpligtelse til afgræsning, kan der vælges mellem 2 forpligtelser:

1. Arealerne skal i deres helhed d. 31. august hvert år i tilsagnsperioden fremstå afgræsset og med tæt lavt plantedække.
2. Arealerne skal afgræsses med mindst 1,5 storkreatur pr. ha i perioden fra 1. juni - 31. august. (Denne valgmulighed kan ikke vælges for arealer med tillæg for særlig fuglevenlig drift). Kommunerne kan ud fra en faglig vurdering fastsætte et lavere græsningstryk (ned til 0,3 storkreatur pr. ha).

Hvert år skal det for hvert enkelt tilsagnsareal det pågældende år på fællesskemaet angives, hvilken type forpligtelse man vælger. Arealer med kontrol efter fast græsningstryk kan ikke samgræsses med andre arealer med andre forpligtelser i løbet af de 3 måneder, hvor dyrene skal gå på arealet.

Der er udsendt et udkast til en bekendtgørelsesændring, som giver mulighed for, at der også i eksisterende tilsagn fra før 2012 vil være mulighed for på ansøgningsskemaet til Enkeltbetaling at vælge "fast græsningstryk" i stedet for "tæt lavt plantedække".

Spørgsmål 1: Mulighed for at fastsætte et lavere græsningstryk

På en lang række naturarealer vil der være behov for at fastsætte et væsentligt lavere græsningstryk end de 1,5 storkreaturer, der som udgangspunkt skal gå på tilsagnsarealer i de 3 måneder. 1,5 storkreaturer pr. ha er et meget højt græsningstryk, som kun er velegnet til produktive engarealer.

Kommunerne kan dog på baggrund af en faglig vurdering fastsætte et lavere græsningstryk, som så godkendes af NaturErhvervstyrelsen.

Spørgsmål: Kan det fastsatte græsningstryk sættes til 1 storkreatur i stedet for 1,5?

Derved vil de administrative byrder for landmænd og kommuner mindskes, da der så ikke så ofte skal bruge ressourcer på at fastsætte et lavere græsningstryk.

Svar fra NAER:

Der kan ikke laves om på tilsagn under det nuværende Landdistriktsprogram, men vi vil tage det udmærkede forslag med i forbindelse med udarbejdelsen af det nye Landdistriktsprogram.

Spørgsmål 2: Konvertering af gamle tilsagn

Spørgsmål: Er det muligt, at tilsagn, der i dag kontrolleres efter reglerne om "tæt lavt plantedække", kan konverteres til kontrol efter fast græsningstryk? Denne mulighed bør indgå til næste ansøgningsrunde for 2014 på Fællesskemaet.

Svar fra NAER:

Vi arbejder på, at det også bliver muligt at vælge fast dyretryk for tilsagn, der er givet før 2012, og vi forventer at få det på plads inden ansøgningsrunden 2014. De gamle tilsagn skal ikke konverteres, men tilsagnshaver skal fra år til år i resten af tilsagnsperioden for hver mark vælge, om han vil opfylde kravene til tæt og lavt plantedække eller kravet om fast dyretryk.

Tilføjelse: en ændringsbekendtgørelse om dette er netop kommet i høring.

Spørgsmål 3: Fast græsningsperiode

Perioden juni, juli, august passer ikke til afgræsning af alle naturtyper, da der er særlige hensyn til græsningstidspunkter i forhold til fugle, planter og insekter. Det er et problem, at dyrene SKAL gå ude 3 bestemte måneder. Nogle arealer vil have godt af tidlig afgræsning, mens andre vil have bedst af en senere græsning. Valg af perioden bør være fleksibel, så der kan tages individuelle hensyn til natur og/eller dyrehold.

Spørgsmål: Er det muligt, at indføre 3 variable græsningsperioder?

Svar fra NAER:

Ifølge forordningen skal støttebetingelserne kunne kontrolleres effektivt, og det er derfor ikke muligt at arbejde med flere forskellige græsningsperioder. Kontrollen er ikke påbegyndt i den tidlige periode (april-juni), da kontrollen først kan gennemføres efter ændringsfristen d. 30. maj og efter, at sagerne er klargjort til kontrol. Dette problem gælder derfor også første del af den midterste periode (maj-juli). Kontrol af en senere periode (efterår) vil være stærkt problematisk i forhold til udbetalingen af tilskuddet og andre arealrelaterede tilskud på ejendommen.

Spørgsmål 4: Fleksibel foldinddeling

Spørgsmål: Er det muligt, at kontrollen kan gennemføres sådan, at alle dyr kan gå på ét af f.eks. tre arealer (A, B eller C), så det samlede dyretryk på et delareal er opnået, (hvis arealet inddeles i folde, skal der gå minimum det antal dyr, der svarer til, hvad der skal gå på det samlede areal)? Ved udlob af græsningsperioden skal det kunne identificeres, at dyrene har græsset i alle foldene. Det ville muliggøre rotationsgræsning og dermed hensyntagen til natur, græsvækst og f.eks. bekæmpelse af problemarter, men vil modsat betyde, at der skal fastlægges en vurdering af, om dyrene har græsset arealet. Dette kan gøres ud fra en vurdering af, om det ud fra enkelte kriterier som hegn, dyretråd og klatter kan sandsynliggøres, at dyrene har været på arealet. Alternativt skal man kunne tilmelde de enkelte tilsagnsarealer til forskellige græsningsperioder.

Svar fra NAER:

Styrken ved et fast dyretryk hen over sommeren er, at det skal være nemt at vide, at man overholder tilsagnet uden den tvivl, en detaljeret visuel

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Se 'European Agricultural Fund for Rural Development'

vurdering kan give. Hvis foldgræsning skal være en mulighed, skal der en visuel vurdering ind over (som for tæt lavt plantedække), og det er netop det, vi gerne vil undgå med denne ordning.

Der kan hvert år frit vælges mellem tæt og lavt plantedække og fast græsningstryk for de enkelte marker, også selv om de er en del af det samme tilsagn. Der er dermed mulighed for, at tilsagnshaver for hvert år kan vurdere, hvilken ordning der passer bedst til det enkelte areal. Endelig er vurderingen, at når kravet kun gælder de tre sommermåneder, så giver det dyreholder en væsentlig grad af frihed i de ni måneder uden for dette interval, hvor der også kan ske afgræsning.

Der er mulighed for foldgræsning på den enkelte tilsagnsmark, så længe dyretrykket kan overholdes på alle dele af marken i de tre sommermåneder.

Spørgsmål 5: Samhegning af arealer i tilsagn

Spørgsmål: Er det muligt at samhegne med arealer med andre støtteordninger eller arealer uden tilsagn, så man bedre kan tilgodese naturplejen og dyreholdet (f.eks. lavtliggende arealer med højere liggende arealer, våde og tørre arealer)? Det gælder f.eks. ift. at tage ’høj-effektive’ arealer med i folden. På disse arealer skal dyrene sikres nok græs (evt. via tilskuds fodring). Ligeledes kan der være behov for at medtage skov-/kratarealer, der ikke opfylder tilsagnsbetingelserne, men som dyrene bruger til læ og skygge.

Svar fra NAER:

Der må gerne samhegnes marker med forskellige tilsagnstyper, bare de alle skal kontrolleres efter fast dyretryk og det samme antal storkreaturer pr. ha, fx type 56 (-EB) og type 57 (+EB).

Der må ikke samhegnes med marker, der skal kontrolleres efter reglerne for henholdsvis dyretryk og for tæt og lavt plantedække, da det ikke er muligt at kontrollere et samlet areal efter de to forskellige regler.

I de øvrige ni måneder af året må der samhegnes med alle andre marker og arealer, så længe det ikke strider imod betingelserne for eventuelle tilsagn på de andre arealer.

Spørgsmål 6: Tilskuds fodring

Spørgsmål: Er det muligt at tillade tilskudsfoder i begrænsede mængder på naturarealer for at øge dyrevelfærd og sikkerhed?:

- Forbedre sikkerheden og dyrevelfærden: en spand med ganske lidt korn lærer kreaturerne hurtigt at kende og forhindrer dem i at blive vilde - muliggør tæt omgang med dyrene og rettidig øremærkning.
- Tilskudsfodring i kalveskul bør tillades.

Svar fra NAER:

Som reglerne er nu, er det ikke tilladt at tilskudsfodre på tilsagnsarealerne, men vi tager forslagene med i arbejdet med det nye landdistriktsprogram. De fleste tilsagnsarealer ligger i § 3-områder, hvor der i forvejen ofte er forbud mod tilskudsfodring. Håndfodring i ubetydelig mængde i forbindelse med tilsyn af dyrene kan dog næppe betragtes som tilskudsfodring.

Der kan i særlige tilfælde søges om dispensation til tilskudsfodring. Hvis det er § 3-arealer, skal kommunen dog høres forinden.

Spørgsmål 7: Dispensation

Ved behov for flytning af dyr i løbet af de 3 måneder, hvor dyrene skal gå på arealet (juni, juli og august), kan der søges dispensation. Hvorvidt en dispensation godkendes og om dispensationen vil medføre, at årets tilskud bortfalder, vil afhænge af omfanget af afvigelsen fra forpligtigelsen i tilsagnet.

Spørgsmål:

Hvornår vil årets tilskud bortfalde og hvornår kan der gives dispensation uden at man mister årets tilskud?

Svar fra NAER:

Det vil i hvert enkelt tilfælde bero på en konkret vurdering. I tilfælde, hvor der er tale om en ubetydelig effekt i forhold til forpligtigelsen, vil årets tilskud ikke bortfalde. Det vil f.eks. være i tilfælde, hvor dyrene flyttes i en kortere periode pga. kraftig nedbør, men efterfølgende kommer tilbage på arealer, hvor dyr hjemtages pga. sygdom eller hvor græsset er ædt op f.eks. midt i august pga. en tør sommer. Ligeledes vil det i særlige tilfælde og efter konkret vurdering være muligt at opnå dispensation, hvis forholdene på arealet taler for, at dyrene af hensyn til dyrevelfærd skal flyttes f.eks. pga. flueplage.

Hvis dyrene derimod flyttes midt i perioden uden faglig begrundelse og uden at have afgræsset arealet eller ikke har været over hele arealet, og ikke kommer tilbage på arealet senere i løbet af de 3 måneder, vil en dispensation som udgangspunkt medføre bortfald af årets tilskud.

Hvis der ved en kontrol konstateres, at der ikke finder det rette antal dyr, vil arealet blive underkendt, hvis der ikke ligger en dispensation. Derfor er det vigtigt altid at indsende en dispensationsansøgning.

Spørgsmål 8: Lettere adgang til dispensation

Der kan være nødvendigt at flytte dyr – også i de 3 måneder, hvor dyrene til enhver tid skal kunne tælles på arealet. Det kan være tilfældet, hvis græsningstrykket bliver lavere i en periode, eller hvis dyrene flyttes pga. pludselig regn, hjemtagning af dyr til dyrlæge m.m.

Spørgsmål: Er det muligt blot at meddele midlertidige ændringer i græsningstrykket på e-mail til NaturErhvervstyrelsen?

Svar fra NAER:

Hovedforpligtelsen for tilsagnet er, at der til enhver tid i 3 måneders-perioden går det antal dyr, der er fastsat i tilsagnet. Kontrollørerne skal til enhver tid i perioden kunne komme på kontrol og tælle det aftalte antal dyr. Der skal derfor altid søges en dispensation, inden dyrene fjernes, men NaturErhvervstyrelsen bestræber sig på at behandle ansøgningen om dispensation inden for en uge. I akutte tilfælde kan NaturErhvervstyrelsen kontaktes pr. telefon.

Dispensationsansøgning skal ske skriftligt, og e-mail bliver også accepteret. Vi vil i vejledningen 2014 tydeliggøre, at dispensation skal søges skriftligt, og at det både kan ske via e-mail og brev.

Spørgsmål vedr. kontrol efter fast græsningstryk - arealer

Spørgsmål 9: Antal dyr som afgørende faktor for kontrol

Spørgsmål: Der ønskes sikkerhed for, at der ikke bliver set på plantedækket ved kontrol af arealer med 5-årigt tilsagn om pleje af græs og naturarealer, når der er valgt fast græsningstryk med mindst 1,5 SK pr. ha eller godkendt et lavere græsningstryk.

Svar fra NAER:

Fokus i kontrollen er, at der forefindes det fastsatte antal storkreaturer pr. hektar. Hvis dette er tilfældet, vil arealet normalt kunne godkendes ved kontrol.

- Der findes dog enkelte, yderligere arealspecifikke krav, som skal være opfyldt på arealet:
 - På tilsagnsarealet skal mere end 50% af jordoverfladen på alle områder over 100 m² være plantedækket.
 - Områder over 100 m² med grupper af træer, tæt buskads eller vanddækkede områder, hvor de græssende dyr ikke kan græsse, vil blive fraregnet.

Marken skal i sin helhed fremstå som plejet ved afgræsning, så i tilfælde af at der er større delarealer, som er anvendelige til afgræsning, men hvor de græssende dyr aldrig færdes, skal disse områder fraregnes tilsagnsarealet. Derudover er der andre betingelser om ikke at sprøjte, gøde osv., som ikke er medtaget her.

Tillægsspørgsmål: Hvad mener I med større areal?

Svar fra NAER: Der skal bare være det fastsatte antal dyr.

Spørgsmål 10: Områder med træer og buske

Spørgsmål: Kan det bekræftes, at områder med træer og buske ikke skal trækkes ud af ansøgningen, når der er valgt afgræsning med mindst 1,5 SK pr ha eller lavere, hvis dyrene græsser mellem træer og buske?

Svar fra NAER:

Korrekt.

Spørgsmål vedr. egnede arealer

Spørgsmål:

Herunder er en række billeder fra forskellige naturarealer. Kan disse arealer godkendes ved kontrol efter fast græsningstryk, og når det forudbestemte antal dyr går på arealerne i juni, juli og august måned?

Svar fra NAER:

Vi laver ikke konkrete afgørelser alene på baggrund af billedmateriale, så nedenstående er generelle kommentarer med udgangspunkt i teksten til billederne.

Areal 1: Naturareal med mange dværgbuske

Arealet består hovedsageligt af lyng, græs og enkelte, meget store, lave enebærbuske. Busken på billedet er ca. 130 m² - skal de 130 m² busk trækkes fra, eller kan arealet godkendes i sin helhed? Ud fra en naturfaglig vurdering er det væsentligt, at arealet i sin helhed græsses samlet i.

Svar fra NAER:

Hvis der er tale om lave buske, som dyrene kan græsse eller gå henover/færdes i, vil de kunne indgå som en del af græsningsarealet.

Areal 2: Ekstensivt naturareal

Arealet er på i alt ca. 100 ha, hvoraf ca. 40 ha hovedsageligt består af blåbær, revling og enebær (ingen lyng og kun meget lidt græs). Der er en del stier i de 40 ha, hvor dyrene tydeligvis ofte går, men det er ikke tydeligt, hvor meget dyrene reelt æder. Ud fra en naturfaglig vurdering er det væsentligt, at arealet i sin helhed græsses samlet, da dyrene bidrager til at holde opvækst af buske nede. Dyrene bruger hovedsageligt stierne til at komme hen til andre områder med mere græs.

Spørgsmål: Kan de 40 ha med enkelte, tydelige stier godkendes, hvis græsningstrykket på de 100 ha er opfyldt?

Svar fra NAER:

Hvis dyrene tydeligt færdes på de nævnte 40 ha, og græsningstrykket på den 100 ha store mark er opfyldt, vil et sådant område godt kunne godkendes.

Tillægsspørgsmål: Hvad mener I med tydelige? Er stier med 10, 20 50 eller 100 meters afstand nok? Svar fra NAER: Der skal bare være det fastsatte antal dyr.

Areal 3: Tilgroet areal

Tilgroet areal, hvor der er et naturmål om at få åbnet arealet op via græsning. Ønsket er at undgå mekanisk rydning, men i stedet lade dyrene åbne arealet op ved græsning. Over nogle år vil dyrene formentligt rydde større og større dele af arealet, men det vil ikke ske fra år 1. Det bør sikres, at arealer kan medtages i indhegningen, selv om de ikke er med i tilsagnet.

Spørgsmål: Hvordan håndteres sådan et areal i forhold til ansøgningen?

Kan man søge til hele arealet under forudsætning af, at arealet over årene vil blive åbnet mere og mere op, samt at det naturmæssigt er den mest hensigtsmæssige måde at pleje det pågældende område på?

Svar fra NAER:

Tilsagnsarealet skal være egnet til afgræsning fra år 1.

Areal 4 Naturareal med enebærbuske

Arealet består hovedsageligt af enebærbuske med lidt græs imellem. Arealet er mere eller mindre tydeligt afgræsset. Dyrene har stier igennem enebærbuskene og æder måske lidt af buskene. Her er tale om naturarealer med en stor andel af eksempelvis enebær, som netop har behov for en naturpleje med afgræsning for at undgå tilgroning.

Spørgsmål: Kan sådanne arealer godkendes ved kontrol efter fast græsningstryk?

Svar fra NAER:

Hvis vegetationen afgræsses, og dyrene færdes imellem buskene, og der ikke er arealer over 100 m², der ikke er egnet til afgræsning, vil området kunne godkendes.

Tillægsspørgsmål: Når I stadig bruger begrebet ”egnet til afgræsning” skal vi have en klar definition af hvad et areal der ikke er egnet til afgræsning er?

Svar fra NAER: Al naturlig plantevækst anses som egnet til afgræsning. Det er op til driftsledelsen at sætte de dyr på arealet, som kan/vil afgræsse det. Ikke egnet til afgræsning er fx tæt skov uden plantedække i bunden, vanddækkede arealer uden plantedække og sump eller meget tæt buskads, hvor dyrene ikke kan færdes.

Konklusion

I forhold til kontrol efter ”tæt lavt plantedække”, hvor arealet i sin helhed skal fremstå afgræsset pr. 31. august, er kontrollen efter fast græsningstryk på mange måder væsentligt mere lempelig. Som det fremgår, vil en lang række ekstensive naturarealer i langt højere grad kunne godkendes efter kontrol af fast græsningstryk end ved kontrol efter ”tæt lavt plantedække”.

Den væsentligste forudsætning er, at vegetationen afgræsses, og dyrene færdes imellem f.eks. buske og træer, og der ikke er arealer over 100 m², der ikke er egnet til afgræsning. De arealer, hvor dyrene ikke færdes og derfor ikke bærer præg af nogen former for afgræsning, skal fratrækkes, hvis arealerne er over 100 m². **Som udgangspunkt tælles antallet af dyr ved en kontrol. Kun arealer over 100 m², der slet ikke er egnet til afgræsning skal fratrækkes. Det er f.eks. arealer med tæt skov uden plantedække i bunden, vanddækkede arealer uden plantedække og sump eller meget tæt buskads, hvor dyrene ikke kan færdes.**

Da dyrene skal gå på arealet i juni, juli og august måned, vil det forudsætte, at arealerne og forholdene for dyreholderen kan tilpasse dette krav. Det bør derfor indgå i overvejelserne inden valg af denne kontrolform.

Det er vigtigt at huske, at det er muligt at få kommunen til at fastsætte et lavere græsningstryk, hvis det fagligt vurderes, at arealet ikke kan bære 1,5 storkreaturer. Af praktiske årsager kan det være en fordel, at der fastsættes et lidt lavere græsningstryk end det antal dyr, der reelt går på et

givent areal, så det er muligt at flytte enkelte dyr, der f.eks. skal hjemtages til dyrlægekontrol eller lignende, uden at det medfører, at der skal søges dispensation.

Husk at få afklaret evt. behov for nedsat græsningstryk med kommunen i god tid inden ansøgningen for Enkeltbetaling, da kommunen skal foretage en udtagelse til NaturErhvervstyrelsen.

Se i øvrigt [afklaring](#) vedr. dispensation samt Pleje af græs- og naturarealer - kontrol efter fast græsningstryk.

Foto: Torben Svenningsen